

Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 28.11.2007, sp. zn. Tpjn 303/2007, ECLI:CZ:NS:2007:TPJN.303.2007.1

Číslo: 1/2008

Právní věta:

I. Shledá-li příslušný krajský soud, že jsou splněny právní podmínky pro výkon trestu odnětí svobody uloženého cizozemským rozhodnutím, uzná toto rozhodnutí na území České republiky (§ 451 tr. ř.). Současně dalším výrokem rozhodne, že se ve výkonu trestu bude pokračovat podle § 451 odst. 3 tr. ř., jestliže druh trestu odnětí svobody uloženého uznaným cizozemským rozhodnutím a délka jeho trvání jsou slučitelné s právním řádem České republiky, nebo dalším výrokem trest uložený uznaným cizozemským rozhodnutím podle § 451 odst. 1 tr. ř. přemění na trest, který by mohl uložit, jestliže by v řízení o spáchaném trestném činu sám rozhodoval, pokud druh trestu odnětí svobody uloženého uznaným cizozemským rozhodnutím a délka jeho trvání nejsou slučitelné s právním řádem České republiky, nebo jestliže soud uzná cizozemské rozhodnutí jen pro některý z více trestných činů, kterých se cizozemské rozhodnutí týká. Přeměna trestu podle § 451 odst. 1 tr. ř. záleží v tom, že soud přizpůsobí trest uložený cizozemským rozsudkem tak, aby odpovídal právnímu řádu České republiky, to znamená, že trest odnětí svobody stanoví na nejvyšší hranici délky trestu, kterou trestní zákon České republiky pro daný trestný čin připouští, přihlížející přitom k příslušným ustanovením jak jeho zvláštní části, tak i části obecné (např. v případě postupu podle Úmluvy o předávání odsouzených osob uveřejněné pod č. 553/1992 Sb. jde o použití čl. 10 odst. 2). Důvodem přeměny trestu nemůže být sama o sobě skutečnost, že je pro výkon trestu odnětí svobody v České republice nutné zařadit odsouzeného do určitého typu věznice. Uvedený postup podle § 451 odst. 1 tr. ř. nebo podle § 451 odst. 3 tr. ř. se použije nejen na případy uznávání podle citované úmluvy, v níž je pokračování stanoveno jako alternativa, ale i na případy uznávání podle mezinárodní smlouvy, která stanoví pokračování s eventuálním přizpůsobením jako pravidlo či která předpokládá, že vykonávající stát sám uloží trest odnětí svobody, stejně jako na případy uskutečňování právního styku bez smlouvy jen na podkladě vzájemnosti. Uznání cizozemského rozhodnutí na území České republiky s přeměnou trestu odnětí svobody, který jím byl uložen (§ 451 odst. 1 tr. ř.), je však možné ve věcech, ve kterých se tato forma mezinárodní spolupráce uskutečňuje na základě mezinárodní smlouvy, jen jestliže příslušná mezinárodní smlouva takovou změnu trestu uloženého odsuzujícím státem připouští. Není-li tomu tak, je vyloučeno uznání cizozemského rozsudku, ve kterém byl uložen trest odnětí svobody, jehož druh a délka trvání nejsou slučitelné s právním řádem České republiky. Uznání cizozemského rozsudku s pokračováním ve výkonu trestu odnětí svobody je však možné i v případech, kdy je cizozemským rozsudkem uložen trest ve vyšší výměře, než jakou připouští zákon České republiky, jestliže tak stanoví mezinárodní smlouva (§ 451 odst. 2 tr. ř.).

II. Krajský soud rozhoduje o uznání cizozemského rozhodnutí podle § 451 tr. ř. v senátu složeném z předsedy senátu a dvou soudců (§ 31 odst. 2 písm. b/ zák. č. 6/2002 Sb.).

III. V rámci řízení o uznávání a výkonu cizozemských rozhodnutí, jimiž byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody, musí být rozhodnuto o zařazení odsouzeného do typu věznice, ve kterém bude trest vykonávat. Tímto zařazením však nesmí být zhoršeno trestně právní postavení odsouzené osoby. Před rozhodnutím proto musí být opatřeny potřebné podklady, zejména popis způsobu výkonu trestu v odsuzujícím státě (již vykonávaného nebo připadajícího v úvahu, pokud by tam byl vykonáván) včetně rozsahu omezení odsouzeného.

IV. Výrok o zařazení odsouzeného do typu věznice pro výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody je součástí rozhodnutí o výkonu uznaného cizozemského rozhodnutí podle § 455 odst. 2 tr. ř., nikoli rozhodnutí o uznání cizozemského rozhodnutí podle § 451 tr. ř., a to jak v případě pokračování ve výkonu trestu odnětí svobody, tak i v případě přeměny trestu odnětí svobody.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.11.2007

Spisová značka: Tpjn 303/2007

Číslo rozhodnutí: 1

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Právní styk s cizinou, Výkon rozsudků cizozemských soudů

Předpisy: § 451 tr. ř.
§ 455 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

O d ů v o d n ě n í :

Předseda trestního kolegia Nejvyššího soudu podle § 21 odst. 1 zák. č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů a čl. 14 odst. 1 písm. f) Jednacího řádu Nejvyššího soudu navrhl, aby trestní kolegium Nejvyššího soudu zaujalo stanovisko k výkladu ustanovení § 451 odst. 1 tr. ř. a § 451 odst. 3 tr. ř. a jejich vzájemnému vztahu a k výkladu ustanovení § 455 odst. 2 tr. ř. a jeho vztahu k ustanovení § 451 odst. 1, 3 tr. ř.

Tento návrh učinil předseda trestního kolegia na základě podnětu nejvyšší státní zástupkyně ze dne 19. 1. 2007, z něhož vyplývá, že Nejvyšší státní zastupitelství zaznamenalo v rámci výkonu své působnosti po novele trestního řádu provedené zákonem č. 539/2004 Sb., nejednotnost v rozhodování soudů o uznání cizozemských rozhodnutí v trestních věcech.

Nejvyšší státní zástupkyně poukázala na celou řadu rozhodnutí, z nichž poznatky o rozdílné rozhodovací praxi získala.

První okruh rozhodnutí se týká vztahu ustanovení § 451 odst. 1 tr. ř. a § 451 odst. 3 tr. ř. V jeho rámci konstatuje nejvyšší státní zástupkyně čtyři odlišné způsoby rozhodování:

I. Rozhodnutí, která kromě samotného uznávacího výroku obsahují výrok o tom, že se ve výkonu uloženého trestu bude pokračovat (bez jeho přeměny) – rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, sp. zn. 48 T 11/2006, rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, sp. zn. 28 Nt 64/2005, rozsudky Krajského soudu v Plzni, sp. zn. 4 T 15/2005 a sp. zn. 5 T 2/2006 a rozsudek Krajského soudu v Brně, sp. zn. 1 T 13/2005.

Výrok o pokračování ve výkonu trestu uloženého cizozemským rozhodnutím se většinou opírá o závěr, že druh trestu odnětí svobody a délka a jeho trvání jsou slučitelné s právním řádem České

republiky, popř. že neodporují právnímu řádu České republiky. Žádné z rozhodnutí neobsahuje výrok o zařazení do typu věznice u trestu odnětí svobody.

II. Rozhodnutí, která obsahují pouze uznávací výrok a nikoli již výrok o přeměně trestu uloženého cizozemským rozhodnutím nebo o tom, že se ve výkonu trestu uloženého cizozemským rozhodnutím bude pokračovat (bez jeho přeměny) – rozsudek Městského soudu v Praze, sp. Zn. Nt 1052/2005, rozsudky Krajského soudu v Ostravě, sp. zn. 3 Nt 364/2005, 3 Nt 351/2006.

Uvedené rozsudky se k otázkám přeměny trestu či pokračování ve výkonu uložených trestů nevyjadřují.

III. Rozhodnutí, která kromě samotného uznávacího výroku obsahují výrok o přeměně trestu uloženého cizozemským rozhodnutím z důvodu zařazení do typu věznice, přičemž výše trestu uloženého cizozemským rozhodnutím měněna nebyla – rozsudek Městského soudu v Praze, sp. zn. Nt 1051/2005.

IV. Rozhodnutí, která kromě samotného uznávacího výroku obsahují výrok o přeměně trestu uloženého cizozemským rozhodnutím, v jehož rámci došlo ke změně výše trestu – rozsudek Krajského soudu v Praze, sp. zn. Nt 276/2005.

Ustanovení § 451 odst. 1 tr. ř. krajský soud v uvedené věci vyložil tak, že trest uložený v odsuzujícím státě se neruší a nenahrazuje jiným trestem, ale pouze se přizpůsobuje právnímu řádu České republiky, nejde tedy o ukládání nového trestu podle práva České republiky.

Druhý okruh rozhodnutí se týká vztahu ustanovení § 451 odst. 1 tr. ř. a § 451 odst. 3 tr. ř. k ustanovení § 455 odst. 2 tr. ř. I tady poukazuje nejvyšší státní zástupkyně na řadu rozdílných rozhodnutí. Některá rozhodnutí obsahují kromě výroku o uznání cizozemského rozhodnutí i výrok o zařazení odsouzeného do typu věznice – např. rozsudek Městského soudu v Praze, sp. zn. Nt 1051/2005 a rozsudek Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 2 To 72/2006. V naposled uvedeném rozhodnutí Vrchní soud v Olomouci vytkl soudu prvního stupně, že do rozhodnutí podle § 451 tr. ř. neuvedl i výrok o zařazení odsouzeného pro výkon trestu odnětí svobody a ve svém rozhodnutí vytčenou vadu napravil. V některých rozsudcích je rozhodnuto o přeměně uloženého trestu se zařazením do určitého typu věznice, např. rozsudky Krajského soudu v Ústí nad Labem, sp. zn. 48 T 22/2005, Krajského soudu v Plzni, sp. zn. 4 T 12/2005, sp. zn. 48 T 22/2005, sp. zn. 50 T 1/2006. Naopak rozsudkem Krajského soudu v Praze, sp. zn. Nt 276/2005 bylo na území České republiky uznáno cizozemské rozhodnutí a současně byl uložený trest odnětí svobody na doživotí přeměněn na trest odnětí svobody v trvání patnácti let, aniž bylo rozhodnuto o typu věznice. Rozsudek Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 9 To 36/2006, jímž byl k odvolání státního zástupce zrušen rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, sp. zn. 48 T 1/2006, vychází z členění procesu uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí na dvě fáze – rozhodování o návrhu na uznání cizozemského rozhodnutí, kam řadí i rozhodování o pokračování ve výkonu trestu odnětí svobody podle § 451 odst. 3 tr. ř. a vykonávací řízení, kam řadí rozhodování o zařazení do typu věznice.

Skutečnosti vyplývající ze shora uvedených rozhodnutí soudů vypovídají o absenci jednotného názoru na to, kdy rozhodovat o přeměně trestu uloženého cizozemským rozhodnutím a kdy o pokračování ve výkonu trestu uloženého cizozemským rozhodnutím, a rovněž na otázku, co rozumět přeměnou trestu uloženého cizozemským rozhodnutím a co pokračováním ve výkonu trestu uloženého cizozemským rozhodnutím. Nejednotnost byla konstatována i v názoru na to, co je obsahem výroku rozhodnutí o uznání cizozemského rozhodnutí a co obsahem výroku rozhodnutí o výkonu cizozemského rozhodnutí, případně zda má být rozhodnutí o zařazení do typu věznice obsaženo již v uznávacím, nebo až ve vykonávacím rozhodnutí. Nejednotný postup krajských soudů byl zjištěn i v sestavování senátů pro rozhodnutí podle § 451 tr. ř. Některé krajské soudy rozhodují v senátech

složených z předsedy a dvou přísedících, jiné v senátech složených z předsedy a dvou soudců.

Trestní kolegium Nejvyššího soudu před zaujetím stanoviska vyžádalo podle § 21 odst. 3 zák. č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, vyjádření od Ministerstva spravedlnosti České republiky, Ministerstva vnitra České republiky, Nejvyššího státního zastupitelství, předsedů vrchních a krajských soudů, právnických fakult v Praze, v Brně, v Plzni a v Olomouci, Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, Ústavu státu a práva Akademie věd České republiky a České advokátní komory.

Všechny oslovené orgány a instituce vyjádřily souhlas s právními názory vyslovenými v I. a III. právní větě stanoviska. S výjimkou Krajského soudu v Ostravě souhlasily i se závěrem vysloveným v II. právní větě. Uvedený soud zastával názor, že o uznávání cizozemského rozhodnutí rozhoduje krajský soud v senátě složeném z předsedy a dvou přísedících, neboť rozhoduje v prvním stupni. Pokud jde o právní otázku řešenou v III. právní větě, zastával Vrchní soud v Praze názor, že výrok o zařazení odsouzeného do typu věznice pro výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody je součástí rozhodnutí o výkonu uznaného cizozemského rozhodnutí podle § 455 odst. 2 tr. ř., jako jediný. Ostatní vycházely z názoru, který byl vysloven v návrhu stanoviska v podobě jak byl zaslán k vyjádření, že jde o součást rozhodnutí podle § 451 tr. ř. o uznání cizozemského rozhodnutí.

Poté, po zvážení všech výše citovaných vyjádření a v nich uvedených argumentů, zaujalo shora uvedené stanovisko.

Nejistota soudů v otázce, kdy rozhodovat o přeměně trestu uloženého cizozemským rozhodnutím a kdy rozhodovat o pokračování ve výkonu trestu takto uloženého, resp. co rozumět onou „přeměnou“ a co „pokračováním“, pramení zřejmě již z nepřesných, nepřiléhavých dikcí dotčených ustanovení trestního řádu, tj. § 451 odst. 1, 3. Proto je namístě nejprve provést jejich výklad, především pak v kontextu s odpovídajícími články mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, zejm. Úmluva o předávání odsouzených osob (č. 553/1992 Sb.), dále jen „Úmluva“, podle které se většina případů této formy mezinárodní spolupráce České republiky uskutečňuje a která představuje moderní všeobecně uznávanou úpravu vykládaného právního institutu.

Ve svém čl. 9 odst. 1, ve kterém jsou upraveny důsledky předání odsouzeného k výkonu trestu pro vykonávající stát, Úmluva rozlišuje mezi pokračováním výkonu trestu a přeměnou trestu.

Ve smyslu čl. 10 Úmluvy se pokračováním ve výkonu trestu rozumí výkon trestu ve vykonávajícím státě na základě výroku o trestu cizozemského rozhodnutí, kdy vykonávající stát je vázán druhem a výměrou trestu stanoveného v cizozemském rozhodnutí, nicméně pokud druh a délka trestu jsou neslučitelné s jeho právním řádem či to jeho právní řád vyžaduje, má možnost trest přizpůsobit. Toto přizpůsobení musí co nejvíce respektovat druh a výměru trestu uloženého cizozemským rozhodnutím a nesmí zhoršit sankci uloženou v odsuzujícím státě a překročit horní hranici stanovenou v právním řádu vykonávajícího státu.

Ustanovení čl. 11 Úmluvy samu definici přeměny nenabízí. Obsahuje pouze kritéria této přeměny, resp. podmínky její realizace. Z dikce čl. 9 odst. 1 písm. b) však vyplývá, že přeměnou trestu uloženého cizozemským rozhodnutím se rozumí nahrazení výroku o trestu z cizozemského rozhodnutí výrokem orgánu vykonávajícího státu opírajícím se o právní řád vykonávajícího státu, ovšem při vázanosti skutkovými zjištěními vyplývajícími z cizozemského rozhodnutí a s určitými omezeními podle čl. 11 odst. 1 písm. b) – d).

Uvedené možnosti jsou stanoveny alternativně.

Podle ustanovení § 451 odst. 1 tr. ř. se cizozemské rozhodnutí uzná tak, že v něm uložený trest příslušný soud přemění na trest, který by mohl uložit, jestliže by v řízení o spáchaném trestném činu sám rozhodoval. Soud nesmí uložit trest přísnější, než byl trest uložený přeměňovaným cizozemským rozhodnutím, ani ho přeměnit na jiný druh trestu.

Podle ustanovení § 451 odst. 3 tr. ř. jestliže druh trestu odnětí svobody uložený uznaným cizozemským rozhodnutím a délka jeho trvání jsou slučitelné s právním řádem České republiky, soud v rozhodnutí o uznání současně rozhodne, že se bude ve výkonu trestu uloženého cizozemským rozhodnutím pokračovat bez jeho přeměny podle odstavce 1. Tento postup je vyloučen, jestliže soud uzná cizozemské rozhodnutí jen pro některý z trestných činů, kterých se cizozemské rozhodnutí týká.

Jak patrně, i česká právní úprava tedy obsahuje přeměnu trestu a pokračování ve výkonu trestu. Ve srovnání s Úmluvou však nalezneme určité odlišnosti.

Pojem pokračování ve výkonu trestu uloženého cizozemským rozhodnutím podle § 451 odst. 3 tr. ř. odpovídá stejnému pojmu podle čl. 10 Úmluvy jen zčásti, neboť pokrývá pouze situace, kdy se jedná o trest slučitelný s právním řádem České republiky. S možností přizpůsobit trest neslučitelný s právním řádem České republiky ustanovení § 451 odst. 3 tr. ř. výslovně nepočítá. Logickým výkladem ustanovení § 451 odst. 3 tr. ř. per argumentum a contrario dospějeme k závěru, že jestliže druh trestu odnětí svobody uloženého cizozemským rozhodnutím a délka jeho trvání nejsou slučitelné s právním řádem České republiky, rozhodne soud o jeho přeměně podle ustanovení § 451 odst. 1 tr. ř.

Problematickým pak je výklad pojmu přeměna, resp. pojmu přemění. Z dikce ustanovení § 451 odst. 1 tr. ř. není zcela zřejmé, zda se jedná o přeměnu ve smyslu čl. 11 Úmluvy, či o přizpůsobení trestu ve smyslu čl. 10 odst. Úmluvy. Formulace „...soud přemění...“, „... trest, který by mohl uložit ...“ a zejména „Soud nesmí uložit ...“, by sice mohly vyvolat dojem, že se jedná o přeměnu ve smyslu čl. 11 Úmluvy, avšak při výkladu je nutno vycházet ze samotné podstaty institutu uznání cizozemského rozhodnutí, jak je chápán v České republice, z principů, na nichž je založen, i z celkové koncepce ustanovení § 451 tr. ř.

Podstatou uznání cizozemského rozhodnutí je jeho akceptování ze strany České republiky jakožto rozhodnutí, která odpovídají jejímu právnímu řádu. Jeho účelem není nahrazování rozhodnutí, resp. některých jeho výroků novým rozhodnutím, neboť předmětný trest byl již jako takový uložen rozhodnutím cizozemského soudu. Pro nové rozhodnutí o trestu soud České republiky nemá ani potřebné podklady. Z těchto názorů vycházela dlouholetá praxe soudů České republiky při rozhodování o výkonu rozsudku cizozemských soudů podle § 384d tr. ř. ve znění před účinností zákona č. 539/2004 Sb. Například, pokud se tato forma mezinárodní spolupráce uskutečňovala podle Úmluvy, byl zásadně používán postup podle jejího čl. 10, tedy pokračování ve výkonu trestu, popř. s přizpůsobením trestu právnímu řádu České republiky (srov. č. 43/2001 Sb. rozh. tr.), byť tato mezinárodní smlouva sama umožňovala alternativně i postup podle čl. 11 záležící v ukládání nového trestu. Přitom ustanovení § 384d tr. ř. nestanovilo pro rozhodnutí soudu o výkonu trestu cizozemského soudu žádná bližší pravidla. Zákonodárce v nové úpravě hlavy dvacáté páté v souladu s uvedenou soudní praxí jednoznačně stanovil pro rozhodování o výkonu trestu rozsudků cizozemských soudů v České republice zásadu pokračování ve výkonu trestu, jestliže druh trestu odnětí svobody uloženého uznaným cizozemským rozhodnutím a délka jeho trvání jsou slučitelné s právním řádem České republiky. Samozřejmě mohou nastat i situace, kdy druh trestu odnětí svobody a jeho délka nebudou slučitelné s naším právním řádem, tzn. budou přesahovat nejvyšší hranici jeho délky, kterou trestní zákon České republiky připouští, s přihlédnutím k příslušným ustanovením jak zvláštní části, tak obecné (srov. č. 43/2001 Sb. rozh. tr.). V takovém případě zvolené zásadě o pokračování ve výkonu trestu v běžných případech shody právních řádů odpovídá logicky pouze ten postup, podle kterého bude nutno trest uložený cizozemským rozhodnutím toliko přizpůsobit, nikoli

rozhodnout o novém trestu podle vlastního právního řádu. Jinak by totiž byla porušena rovnost v přístupu k odsouzeným při výkonu trestů cizozemských rozsudků. Pojem přeměna trestu uvedený v ustanovení § 451 odst. 1 tr. ř. je tedy třeba vykládat tak, že se jedná o přizpůsobení trestu požadavkům právního řádu vykonávajícího státu v rámci pokračování ve výkonu trestu uloženého cizozemským rozhodnutím v tom smyslu, jak je popsáno v čl. 9 odst. 1 písm. a) a čl. 10 odst. 2 Úmluvy, nikoli tak, že jde o přeměnu v tom smyslu, jak je popsána v čl. 9 odst. 1 písm. b) a čl. 11 odst. 1 Úmluvy. Důvodem přeměny trestu nemůže být sama o sobě skutečnost, že je pro výkon trestu odnětí svobody v České republice nutné zařadit odsouzeného do určitého typu věznice (opačný výklad by činil ustanovení § 451 odst. 3 tr. ř. nepoužitelným a nová právní úprava by postrádala smysl).

Na základě výše uvedených závěrů lze konstatovat, že z ustanovení § 451 odst. 1 a 3 tr. ř. plyne, že je namísto rozlišovat „uznání“ s přeměnou (tzn. pokračování s přizpůsobením trestu) a „uznání“ bez přeměny, tedy s navazujícím pokračováním. V rozhodnutí soudu České republiky podle § 451 tr. ř. by se to mělo projevit ve formulaci příslušného výroku jeho rozhodnutí.

Uvedený postup se pak musí vztahovat nejen na případy uznávání podle Úmluvy, v níž je pokračování stanoveno jako alternativa, ale i na případy uznávání podle mezinárodní smlouvy, která stanoví pokračování jako pravidlo (smlouva s Rakouskem) či která předpokládá, že vykonávající stát sám uloží trest odnětí svobody (smlouva s Jugoslávií), stejně jako na případy uskutečňování právního styku bez smlouvy jen na podkladě vzájemnosti. Uvedené závěry nejsou v rozporu se subsidiaritou právní úpravy hlavy dvacáté páté ve vztahu k mezinárodním smlouvám (§ 375 tr. ř. a čl. 10 Ústavy České republiky). V případě smluv, které stanoví postup záležitosti v pokračování trestu s eventuálním přizpůsobením, jde o shodnou úpravu s ustanovením § 451 tr. ř. Stanoví-li mezinárodní smlouva ukládání trestu podle právního řádu vykonávajícího státu, umožňuje mu vlastně, aby stanovil ve svém právním řádu postup, kterým se tak stane. To se stalo právě zavedením ustanovení § 451 tr. ř.

Pro úplnost je třeba uvést, že uznání cizozemského rozhodnutí na území České republiky s přeměnou trestu odnětí svobody, který jím byl uložen (§ 451 odst. 1 tr. ř.), je však možné ve věcech, ve kterých se tato forma mezinárodní spolupráce uskutečňuje na základě mezinárodní smlouvy, jen, jestliže příslušná mezinárodní smlouva takovou změnu trestu uloženého odsuzujícím státem připouští. Není-li tomu tak, je vyloučeno uznání cizozemského rozsudku, ve kterém byl uložen trest odnětí svobody, jehož druh a délka trvání nejsou slučitelné s právním řádem České republiky. Uznání cizozemského rozsudku s pokračováním ve výkonu trestu je však možné i v případech, kdy je cizozemským rozsudkem uložen trest ve vyšší výměře, než jakou připouští zákon České republiky, jestliže tak stanoví mezinárodní smlouva (§ 451 odst. 2 tr. ř.).

Při úvahách soudu o tom, zda je nezbytné namísto pokračování ve výkonu trestu uloženého cizozemským rozhodnutím přeměnit trest ve shora uvedeném smyslu, tedy o tom, zda druh trestu odnětí svobody a jeho délka jsou či nejsou slučitelné s naším právním řádem, je třeba vzít v úvahu všechna specifika vyplývající ze skutečnosti, že jde o výkon cizozemského rozhodnutí. Soud České republiky posoudí, jaká by připadala v úvahu právní kvalifikace, kdyby byl čin posuzován podle trestního zákona České republiky. Nejde však o uznání viny ve smyslu právního řádu České republiky. Soud musí mít na zřeteli, že rozsudky cizích států zpravidla neodpovídají svou formou rozsudkům soudů České republiky. Popis skutku je mnohdy uveden až v odůvodnění rozhodnutí a s ohledem na odlišné znaky skutkových podstat trestných činů v právním řádu odsuzujícího státu nemusí obsahovat popis těch okolností, které jsou podle českého právního řádu nezbytné pro přísnější kvalifikaci odpovídající typové nebezpečnosti činu, přestože ve skutečnosti tyto okolnosti nastaly. Často takové okolnosti sice nejsou v rozhodnutí uvedeny výslovně, ale jejich existenci lze dovodit z dalších okolností činu. Obecně lze říci, že dojít k závěru, že druh trestu odnětí svobody a jeho délka nejsou slučitelné s naším právním řádem je možné jen v případě, kdy je z cizozemského rozhodnutí, případně dalších dostupných informací, dostatečně patrné, že je vyloučeno, aby

posuzovaný skutek bylo možno posoudit, pokud by bylo trestní stíhání vedeno v České republice, jako trestný čin, jehož trestní sazba odnětí svobody zahrnuje i délku trestu, který byl uložen cizozemským rozhodnutím.

Pokud jde o složení senátů, ve kterém rozhoduje krajský soud o uznání cizozemského rozhodnutí, je podle názoru Nejvyššího soudu správný postup těch krajských soudů, které rozhodují o uznání cizozemského rozhodnutí v senátu složeném z předsedy a dvou soudců ve smyslu ustanovení § 31 odst. 2 písm. b) zák. č. 6/2002 Sb. V této otázce je možno odkázat na stanovisko Nejvyššího soudu publikované pod č. 35/1996 Sb. rozh. tr., podle kterého o přípustnosti vydání do ciziny podle § 380 odst. 1 tr. ř. (nyní podle § 397 odst. 1 tr. ř.) rozhoduje krajský soud v senátu složeném z předsedy a dvou soudců /§ 12 odst. 3 písm. b) zák. č. 335/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů/. V posuzované otázce jde o obdobný typ rozhodnutí soudu a nyní účinný zákon o soudech a soudcích (č. 6/2002 Sb.) v citovaném ustanovení řeší složení senátů krajských soudů stejně, jako ji řešil dříve platný zákon č. 335/1991 Sb.

Při uplatňování institutu výkonu rozhodnutí cizozemských soudů je v případech výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody důležité dodržet zásadu o nemožnosti zhoršení postavení odsouzeného v důsledku výkonu trestu ve státě, který trest vykonává za tāt, který jej uložil. Tuto zásadu je nutné respektovat i pokud jde způsob výkonu tohoto trestu. tento závěr vyplývá z obecných principů platných pro uvedený typ mezinárodní spolupráce. V praxi soudů České republiky to znamená, že soud při zařazení odsouzeného pro výkon trestu odnětí svobody do určitého typu věznice v zásadě vychází z obecných ustanovení § 39a tr. zák., ale závěr je korigován, co do přísnosti, způsobem výkonu trestu v odsuzujícím státě. Za trestný čin, za který byl trest uložen, ve smyslu citovaného ustanovení, se považuje trestný čin, který by skutek odsouzeného naplňoval, pokud by na něj byl aplikován trestní zákon České republiky. V tomto směru jde o otázku již řešenou v rámci úvah o oboustranné trestnosti činu a o tom, zda uložený trest odnětí svobody odpovídá druhem a délkou svého trvání právnímu řádu České republiky. Okolnosti týkající se způsobu výkonu trestu v odsuzujícím státě je nutno v řízení o výkonu cizozemského rozhodnutí náležitě zjistit, aby mohl být porovnán se způsobem výkonu trestu podle právního řádu České republiky v rámci jednotlivých typů věznic. Za tím účelem je nutno opatřit dostatečně podrobnou zprávu od příslušných orgánů odsuzujícího státu, např. vyžádáním informace podle § 6 odst. 2 písm. b) Úmluvy, je-li právní styk uskutečňován na jejím podkladě. Přitom je ovšem nutno respektovat skutečnost, že trest odnětí svobody je možno v České republice vykonat jen v rámci typů věznic uvedených v § 39a odst. 1 tr. zák. a jim odpovídajícímu způsobu stanovenému ve zvláštním zákoně.

Při posuzování otázky, zda má být výrok o zařazení do typu věznice součástí výroku o „uznání cizozemského rozhodnutí“ (§ 451 odst. 1, 3 a § 452 odst. 3 tr. ř.), nebo výroku o „výkonu uznaného cizozemského rozhodnutí“ (§ 455 odst. 2 tr. ř.), je třeba při nedostatku výslovné právní úpravy v hlavě dvacáté páté vycházet zejména z povahy uvedených rozhodnutí. Jestliže zákonodárce ponechal při novelizaci trestního řádu ve věcech řízení o uznání a výkonu cizozemských rozhodnutí institut dvou rozhodnutí soudů, a to v obou případech ve formě rozsudků, přičemž obsah prvního stanovil na uznávací výrok a výrok o pokračování ve výkonu trestu odnětí svobody, resp. o jeho přeměně, je zřejmé, že výrok o zařazení do typu věznice musí být obsahem druhého rozhodnutí, které by jinak nemělo žádný smysl. Ostatně rozhodnutí o zařazení do typu věznice je rozhodnutím o způsobu výkonu trestu tedy takovým, které spadá pod pojem rozhodnutí o výkonu trestu.

Na základě shora uvedené argumentace lze proto konstatovat, že platný trestní řád rozlišuje s odvoláním na jeho citovaná ustanovení:

- uznání cizozemského rozsudku s přeměnou v něm uloženého trestu, která spočívá v přizpůsobení trestu tak, aby odpovídal našemu právnímu řádu a přitom se co nejvíce blížil trestu, který byl uložen odsuzujícím státem a

- uznání bez přeměny tohoto trestu neboli uznání s pokračováním ve výkonu cizozemského rozsudku v případě, že trest je slučitelný s právní řádem České republiky.

Přitom výrok o zařazení obžalovaného do typu věznice pro výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody je součástí rozhodnutí o „výkonu“ uznaného cizozemského rozhodnutí obojího typu, nikoli rozhodnutí o „uznání“ cizozemského rozhodnutí.